

Uvod

Moj rad na temu Socijalno i penzijsko osiguranje u Federaciji BiH obrađuje na jedan poseban način ovu problematiku koja se odražava na mnoge zemlje u našem okruženju sa posebnim osvrtom na problematiku u Bosni Hercegovini i Federaciji Bosne i Hercegovine. Bosna i Hercegovina je po svom političkom uređenju vema složena država a ustrojstvo penzionog i socijalnog osiguranja je veoma komplikovano.

U prvom djelu rada dat je prioritet socijalnom pravu kao nauci koja je osnov za izradu svih pravnih propisa i Zakona o penzijskom, zdravstvenom, socijalnom osiguranju i drugim vidovima socijalne zaštite. Posebno su analizirani i obrađeni elementi socijalnog prava i socijalne politike u Federaciji BiH. Prvi dio rada socijalno osiguranje i socijalna zaštita gdje je posebno potenciran teoretski pristup i praksa kako je to ranije bilo sa aspekta socijalnog prava i socijalne politike sa usporedbom na današnje vrijeme i uslove. Zatim su obrađene faze razvoja socijalne politike i djelovanje mjera, vrste socijalnog prava, socijalni rizici kao i druge mjere za postizanje socijalne sigurnosti građana.

Posebno usložnjava situaciju to što u Federaciji Bosne i Hercegovine pored entitetskih zavoda za penziono i zdravstveno osiguranje postoje i kantonalni zavodi u svih deset kantona koji se po svojoj organizacijskoj strukturi razlikuju a samim tim opterećuju administrativni aparat te se iz toga može konstatovati da su u ovom sektoru bile nužne reforme koje se u penzionom sistemu u ovom momentu odvijaju ali samo u pogledu unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji..

Iz statističkih podataka može se zaključiti da penzioni sistem ne funkcioniše kako treba. U mjesecu septembru 2011. godine ukupan broj zaposlenih u Federaciji BiH iznosio je 441.115, što predstavlja povećanje broja zaposlenih za 0,2% u odnosu na august 2011.godine. U odnosu na godišnji prosjek broja zaposlenih u 2010. godini došlo je do povećanja broja zaposlenih za 0,5%.¹

Broj penzionera u Federaciji BiH u septembru mjesecu 2011.godine iznosio je 374.929 a prosječna penzija 352,15 KM. Vidljivo je da je broj zaposlenih i broj penzionisanih lica približan te se nameće pitanje kako će se na ovakav način obezbjeđivati penzije a i pogotovu kako da se očekuju njihov rast.

Pored penzija podaci o socijalnim davanjima su sljedeći:

Federalni zavod za statistiku objavljuje podatke o korisnicima svih oblika, mjera i usluga socijalne zaštite kao i podatke o ustanovama socijalne zaštite u 2010. godini nanivou kantona. Federacija Bosne i Hercegovine ima 72 centra za socijalni rad sa 733 zaposlena, od kojih je 550 žena.

Najviše intervencija pruženih u centru bilo je u Kantonu Sarajevo bilo ih je 164918 od čega se 46,4% odnosi na žene.

U Federaciji Bosne i Hercegovine 989 djece koja su ometena u fizičkom i psihičkom razvoju, su razvrstani i primaju pomoć, najveći broj maloljetnih korisnika koji primaju pomoć su iz kategorije "Ugroženi porodičnom situacijom" i "U stanju različitih socijalno - zaštitnih potreba".

Najveći broj punoljetnih korisnika je u kategoriji "Korisnici bez dovoljno prihoda za izdržavanje" i iznosi 97505 korisnika od čega 53% čine žene.²

U Federaciji BiH penzijski sistem ima veliko ekonomsko, socijalno a i političko značenje. Ekonomski aspekt ogleda se u tome da se na penzije izdvajaju velika sredstva što

¹ www.fzpio.ba

² www.fzs.ba

direkton utiče na javne finansije u Federaciji BiH. Socijalni značaj ogleda se u tome što je socijalnim davanjima obuhvaćen ogroman broj stanovništva. A u političkom smislu koji je nezaobilazan također ima veliki značaj što je penzijama i socijalnim davanjima obuhvaćen ogroman broj stanovništva koji predstavljaju veliko biračko tijelo i zauzimaju značajnu političku ulogu a pogotovo u izbornim godinama.

Budući da se penzioni sistem Federacije BiH nalazi u izuzetno teškoj situaciji i predstavlja prijetnju daljnjem rastu siromaštva i razvoju države uopšte nužno je što prije završi započete reforme koje su jedan od najkompleksnijih ali i najosjetljivijih poduhvata prilagođavanja socijalne države privrednim socijalnim promjenama u savremenom društvu a pretežno je usmjerena na racionalizaciju tržišta i stabilizaciju penzionog sistema. Pored penzijskog reformu mora pretrpjeti i kompletan socijalni sistem kako bi socijalna davanja bila usmjerena onima kojima su najpotrebnija i kojima su istinski namjenjena.